VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

# KANCELARIA SEJMU
# Biuro Komisji Sejmowych

## PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 29)**

z dnia 21 czerwca 2016 r.

# Pełny zapis przebiegu posiedzenia

# Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 29)

21 czerwca 2016 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Beaty Mazurek (PiS)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

**– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. (druk nr 553) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 617) w zakresie:**

**1) części budżetowej 14 – Rzecznik Praw Dziecka:**

**– dochody i wydatki;**

**2) części budżetowej 31 – Praca:**

**a) dochody i wydatki,**

**b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**

**c) państwowe fundusze celowe:**

**– Fundusz Pracy,**

**– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,**

**d) program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – III etap;**

**3) części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne:**

**a) dochody i wydatki,**

**b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**

**c) dotacje celowe,**

**d) program wieloletni „Senior-WIGOR";**

**4) części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:**

**a) dochody i wydatki,**

**b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**

**c) dotacje celowe;**

**5) części budżetowej 63 – Rodzina:**

**a) dochody i wydatki,**

**b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**

**c) dotacje celowe;**

**6) części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (z udziałem przedstawicieli Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi):**

**a) dochody i wydatki,**

**b) państwowe fundusze celowe:**

**– Fundusz Emerytalno-Rentowy (KRUS),**

**– Fundusz Prewencji i Rehabilitacji (KRUS),**

**– Fundusz Administracyjny (KRUS);**
**7) części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych:**
**a) dochody i wydatki,**
**b) państwowe fundusze celowe:**
**– Fundusz Emerytur Pomostowych,**
**– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,**
**c) państwowa osoba prawna – Zakład Ubezpieczeń Społecznych;**
**8) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 15, 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53, 58, 80 i 86;**
**9) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:**
**a) 852 – Pomoc społeczna:**
**– dochody i wydatki,**
**– dotacje celowe,**
**b) 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej:**
**– dochody i wydatki,**
**– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,**
**– dotacje celowe,**
**c) zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego,**
**d) „Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania «Pomoc państwa w zakresie dożywiania» na lata 2014-2020”,**
**e) środki z Unii Europejskiej w ramach: Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014;**
**10) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,**

**– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r. (druk nr 618) w zakresie działania Komisji.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Bartosz Marczuk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Robert Kwiatkowski** prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wraz ze współpracownikami, **Jacek Dubiński** prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Marek Michalak** Rzecznik Praw Dziecka, **Paweł Jaroszek** członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz ze współpracownikami, **Andrzej Bida** dyrektor generalny w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz ze współpracownikami, **Karolina Fit** zastępca dyrektora w Departamencie Finansów w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Piotr Dagańczuk** zastępca dyrektora Departamentu Budżetu Państwa w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Agnieszka Kochańska** specjalista w Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, **Albert Dziura** członek Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników, **Piotr Nawrot** przedstawiciel Parlamentu Młodzieży wraz ze współpracownikami oraz **Renata Bardzał** asystentka przewodniczącego Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Brygida Śliwka, Dariusz Lipski i Ewa Molska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dzień dobry. Witam państwa na kolejnym posiedzeniu Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Witam pana ministra, przedstawicieli ministerstw, instytucji państwowych, posłów i senatorów. Nasze dzisiejsze posiedzenie obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r., druk nr 553, wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli, druk nr 617, w różnych zakresach: Rzecznik Praw Dziecka, Praca, Zabezpieczenia społeczne, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Rodzina, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Rezerwy celowe w zakresie różnych pozycji, Budżety wojewodów, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Zaczynamy od Rzecznika Praw Dziecka. Bardzo proszę panie ministrze, oddaję panu głos.

**Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo. Informacja z wykonania planu dochodu wydatków budżetu państwa w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka za 2015 r. wygląda następująco: dochody w części 14 zaplanowano na poziomie 2 tys. zł, zrealizowano na poziomie 3,8 tys. zł. Wydatki w części 14 na 2015 r. ustalono w ustawie budżetowej na kwotę 10 513 tys. zł. Zostały one wykonane w 100%. Wydatki na świadczenia osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 4 tys. zł, tj. w 100%. Wydatki bieżące wynosiły 10 259 tys. zł, tj. w 100%. Wydatki majątkowe zostały zaplanowane i zrealizowane w wysokości 250 tys. zł, czyli na takim samym poziomie jak w 2014 r. Realizacje wydatków poszczególnych grup ekonomicznych przedstawiliśmy Wysokiej Komisji w przesłanych materiałach. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę pana posła Leszka Dobrzyńskiego, który jest koreferentem w tym punkcie, o zabranie głosu. Nie ma pana posła? Zatem proszę o zabranie głosu przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

**Dyrektor w Najwyższej Izbie Kontroli Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie w 2015 r. budżetu państwa w części 14. Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, nie formułowaliśmy wniosków pokontrolnych skierowanych do Rzecznika Praw Dziecka.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Chciałam również to państwu przekazać. Cieszę się, że pan zwięźle przedstawił ocenę NIK w zakresie funkcjonowania Rzecznika Praw Dziecka. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani poseł.

**Poseł Magdalena Kochan (PO):**

Zgłaszam wniosek o pozytywne zaopiniowanie tej części sprawozdania.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Przechodzimy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem wyżej wymienionego wniosku dotyczącego Rzecznika Praw Dziecka w części budżetowej 14? (22) Kto jest przeciwny? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (0) Informuję państwa, że 22. głosami „za" pozytywnie zaopiniowaliśmy część budżetową dotyczącą Rzecznika Praw Dziecka.

Przechodzimy do części budżetowej – Praca. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela ministerstwa.

**Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Bartosz Marczuk:**

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, pozwolą państwo, że oddam głos panu dyrektorowi Śliwonikowi, który zreferuje tę część budżetu.

**Dyrektor w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Piotr Śliwonik:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szczegółowe omówienie dochodów i wydatków w poszczególnych działach, będących w dyspozycji ministra rodziny, pracy i polityki społecznej oraz informacji o zatrudnieniu i wynagradzaniu przedstawiono w szczegółach Wysokiej Komisji w sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok 2015. Pozwolę sobie zaprezentować najważniejsze informacje z przedłożonego materiału.

Zacznę od części budżetowej 31 – Praca. Dochody w tej części, w ustawie budżetowej na rok 2015, zostały zaplanowane w wysokości 56 472 tys. zł, natomiast ich realizacja wyniosła 46 999 tys. zł. Jeżeli chodzi o wydatki, zostały one zaplanowane w ustawie budżetowej w wysokości 395 265 tys. zł. W wyniku zmian plan wzrósł do poziomu 421 673 tys. zł, natomiast wydatki wyniosły 409 197 tys. zł. Powiem kilka słów o pozycjach dominujących w wydatkach tej części. Kwota 224 292 tys. zł została przeznaczona na funkcjonowanie Ochotniczych Hufców Pracy. 83 000 tys. zł zostało przeznaczone na współfinansowanie projektów z udziałem środków z Unii Europejskiej, a 22 000 tys. zł na realizację programu wieloletniego pod nazwą „Poprawa i bezpieczeństwo warunków pracy". To wszystko, jeśli chodzi o najważniejsze kwoty dotyczące części 31.

Przechodzę do omówienia budżetu środków europejskich. Plan w ustawie budżetowej zakładał 957 000 tys. zł. W trakcie roku uległ on zwiększeniu do kwoty 1 055 000 tys. zł. Realizacja wydatków budżetu środków europejskich w części 31wyniosła 1 003 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o wynagrodzenia w części 31, ich wykonanie wyniosło ok. 173 000 tys. zł. Dominującą część stanowiły wynagrodzenia pracowników Ochotniczych Hufców Pracy oraz pracowników młodocianych zatrudnionych w OHP. Kolejny podpunkt „c" dotyczy planu finansowego Funduszu Pracy. Stan Funduszu Pracy na początek 2015 r. wyniósł 6 259 000 tys. zł. Plan przychodów wynosił 11 212 975 tys. zł i został zrealizowany w wysokości 10 880 219 tys. zł. Źródła przychodów funduszu to przede wszystkim wpływy z obowiązkowej składki, które wyniosły prawie 9 980 000 tys. zł. Kolejne źródło przychodów stanowią środki z budżetu Unii Europejskiej, będące refundacją wydatków, które wyniosły blisko 641 000 tys. zł, i pozostałe przychody – 268 000 tys. zł. Jeżeli chodzi o koszty Funduszu Pracy, w ustawie budżetowej zaplanowane zostały w wysokości 12 088 000 tys. zł, nie uległy zmianie w ciągu roku, natomiast zrealizowano je w kwocie 10 934 000 tys. zł. Największą część środków Funduszu Pracy przeznaczono na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu – 5 293 000 tys. zł. Kolejną pozycję stanowiły wydatki obligatoryjne, które wydatkowano w wysokości 5 095 000 tys. zł. Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 6 213 000 tys. zł.

Stan Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na początek 2015 r. wyniósł 3 957 000 tys. zł. Przychody planowane w ustawie budżetowej to 544 000 tys. zł, natomiast zrealizowane 524 000 tys. zł, z tego osiągnięto głównie przychody ze składek od pracodawców na kwotę 407 000 tys. zł i pozostałe przychody w wysokości 117 000 tys. zł. Koszty Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zgodnie z ustawą budżetową, planowane były w wysokości 186 000 tys. zł, w trakcie roku zostały zwiększone do kwoty 570 000 tys. zł, natomiast realizacja kosztów Funduszu wyniosła 305 000 tys. zł. W przypadku Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zrealizowano również wypłaty świadczeń zwrotnych, czyli transferów na rzecz ludności, które mieszczą się w należnościach. Zrealizowana kwota to 121 000 tys. zł.

Podpunkt „d" – program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – III etap. Mamy kontynuację, drugi rok realizujemy ten program. Na zadania służb państwowych finansowanych z części budżetowej 31 przeznaczono kwotę 22 000 tys. zł, która została zrealizowana. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę o głos pana posła Janusza Śniadka, jako koreferenta w tym punkcie.

**Poseł Janusz Śniadek (PiS):**

Dziękuję, pani przewodnicząca. Szanowni państwo, jeśli chodzi o wykonanie budżetu za rok 2015, obecny rząd Prawa i Sprawiedliwości realizował w miesiącach listopad i grudzień. Pozwolę sobie na kilka uwag do przedłożonego sprawozdania. Chcę głównie

odnieść się do części dotyczącej Funduszu Pracy. W przedłożonej informacji zaniepokoił mnie fakt, że wykonanie Funduszu było niższe o 2,4% niż w roku 2014. To jest połączone z informacjami zamieszczonymi na stronie 4 sprawozdania, które mówią, że w 2015 r. Fundusz Pracy został zrealizowany w kwocie 10 888 000 tys. zł, a przychody były prawie o 36 000 tys. zł niższe niż w 2014 r. Przyznam, że jestem trochę zaniepokojony spadkiem wpływów do budżetu, skoro składki są pochodną wielkości zatrudnienia i bazy podatkowej. Stąd nie potrafię wyobrazić sobie przyczyn spadku tych kwot. Również niepokojący jest fakt, że wykonanie środków otrzymanych z budżetu Unii Europejskiej było o 14% niższe od zakładanego planu. Równocześnie pozwolę sobie przypomnieć i wskazać problem, który pozostaje do rozwiązania. Głównym celem Funduszu Pracy jest złagodzenie skutków pozostawania bez pracy osób bezrobotnych oraz finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy. Natomiast cały czas jest problematyczne, podnoszone od lat przez związki zawodowe, finansowanie z tego Funduszu kosztów związanych ze specjalizacją oraz realizacja staży podyplomowych lekarzy, dentystów, pielęgniarek i położnych. Bez względu na konieczność i celowość finansowania staży z budżetu pozostaje wątpliwość odnośnie do celowości zgodności finansowania z Funduszu Pracy. Wielkość kosztów stypendiów wynosi 1 360 000 tys. zł, refundacji, wyposażenia stanowisk pracy również ponad 1 100 000 tys. zł, natomiast staży podyplomowych jedynie 835 000 tys. zł. Pozostaje do rozważenia, czy tej pozycji budżetowej Funduszu Pracy nie finansować z innej pozycji budżetowej. Chcę również wskazać na pozytywne kwestie dotyczące Ochotniczych Hufców Pracy. Instytucja ta, z okresu PRL, cieszy się niedobrą sławą, ponieważ była wykorzystywana jako jeden z podmiotów służących indoktrynacji ideowej młodzieży, pomimo że powstawała pod koniec lat 50. i była odtworzeniem przedwojennej instytucji. Wówczas nazywała się: Junackie Hufce Pracy. Na pewno odgrywa trudną do przecenienia rolę. Warto rozważyć sprawę bez zadęcia ideologicznego i wykorzystać hufce do eliminacji lub ograniczenia stref trudnych i patologicznych w wychowaniu młodzieży.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję panie pośle. Wszystko jest zapisane w materiałach. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 31. Jak zostało powiedziane, wydatki budżetu państwa ze środków europejskich zostały wykonane zgodnie z planem finansowym, a ujawnione przypadki nieprawidłowości dotyczące rozliczania delegacji służbowych nie miały wpływu na wykonanie budżetu w tej części.

Jeśli chodzi o Fundusz Pracy, NIK pozytywnie oceniła wykonanie w minionym roku, natomiast chcemy zwrócić uwagę na utrzymywanie się wysokiego stanu wolnych środków w tym Funduszu. Sytuacja, na to NIK zwracała już uwagę, się pogłębia. Pod koniec grudnia 2015 r. stan wolnych środków wynosił ponad 6 mld zł, a w sytuacji ożywienia na rynku pracy nie miało to znaczenia z punktu widzenia potrzeb wynikających z obsługi finansowej realizowanych zadań ustawowych. O skali niewykorzystywania tych środków świadczy kwota prawie 105 000 tys. zł przychodów z tytułu odsetek od zarządzania terminowego *overnight*. Stanowiła ona prawie 1% w relacji do przychodów Funduszu wynoszących niespełna 11 mld zł.

Pozytywnie oceniliśmy wykonanie planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Pozytywną ocenę uzasadniał fakt prawidłowego wykonania zadań w zakresie określonego w ustawie o ochronie rocznej pracowniczej w razie niewypłacalności pracodawcy. Natomiast nasze uwagi zostały skierowane w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy. Ze środków przeznaczonych na takie działania w 2015 r. skorzystało jedynie 34 pracodawców, a kwota wypłaconej pomocy dla 817 pracowników wyniosła zaledwie 3 900 tys. zł, czyli 1,6% zaplanowanej kwoty. Stwierdzone uchybienia dotyczyły przewlekłości postępowań w sprawach dotyczących umorzenia nieściągalnych należności w tym

Funduszu. Zresztą fundusz ma od dłuższego czasu znaczące kłopoty z nieściąganiem należności, ale to jest również związane ze zmianą jego statusu prawnego.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła również uwagę na wysokie stany funduszu. Zarówno na początku, jak i na koniec roku 2015 wyniosły one odpowiednio: 5 100 000 tys. zł i 5 600 000 tys. zł, w tym środki pieniężne na koniec roku 3 400 000 tys. zł, a należności 2 300 000 tys. zł. Wysokie stany nie znajdują naszym zdaniem uzasadnienia z punktu widzenia obsługi finansowej realizowanych zadań ustawowych. Sprawę tę również sygnalizowaliśmy w ubiegłych latach. W ramach kontroli nie zgłaszaliśmy uwag do realizacji programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – III etap. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Zatem stawiam wniosek o pozytywne zaopiniowanie wyżej wymienionej części budżetowej. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę. Stwierdzam, że część budżetowa 31, dotycząca Pracy, została zaopiniowana pozytywnie.

Przechodzimy do części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne, program wieloletni „Senior-WIGOR". Referuje minister rodziny, pracy i polityki społecznej. Bardzo proszę, panie ministrze.

**Podsekretarz stanu w MRPiPS Bartosz Marczuk:**

Dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, podobnie jak w poprzednim punkcie, oddam głos panu dyrektorowi Śliwonikowi.

**Dyrektor w MRPiPS Piotr Śliwonik:**

Punkt trzeci porządku obrad, dotyczący części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne, podpunkt „a", czyli dochody i wydatki. Dochody budżetu państwa w znowelizowanej już ustawie budżetowej na rok 2015 w części 44 zostały zaplanowane w wysokości 847 tys. zł, natomiast realizacja wyniosła 934 tys. zł. Jeżeli chodzi o wydatki państwa zaplanowane w ustawie budżetowej, wyniosły one 845 000 tys. zł. W trakcie roku zostały zwiększone do poziomu 976 000 tys. zł, natomiast realizacja w tej części wyniosła 968 209 tys. zł. Dominującą pozycją w wydatkach była dotacja celowa dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, która została zrealizowana w wysokości 741 467 tys. zł oraz kwota 172 000 tys. zł przeznaczona na realizację rządowych i resortowych programów. Na Fundusz Inicjatyw Obywatelskich wydano ponad 59 000 tys. zł, na Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych – prawie 39 000 tys. zł, na Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa – 38 000 tys. zł (jest to część, znajdująca się w budżecie państwa, bez środków unijnych), na program wieloletni „Senior-WIGOR" – prawie 21 000 tys. zł, na resortowe programy z zakresu pomocy społecznej – ponad 12 000 tys. zł, oraz na program pod nazwą „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie" – 2 833 tys. zł.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetów środków europejskich w tej części, dotyczyły one realizacji zadań w ramach: Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2015 wydatki budżetu środków europejskich zostały zaplanowane w wysokości 146 000 tys. zł. W trakcie roku plan uległ zwiększeniu do 238 000 tys. zł i został zrealizowany w wysokości ponad 235 000 tys. zł. Pokrótce powiem o wydatkach, jeśli chodzi o programy operacyjne. Na Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa wydatkowano 183 000 tys. zł. Wydatki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wyniosły 49 500 tys. zł, a w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego – 2 882 tys. zł.

Wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych (podpunkt „b") w 2015 r. wyniosły 19 351 tys. zł. Dotacje celowe (podpunkt „c") zaplanowano w wysokości 772 000 tys. zł. W trakcie roku wielkość kwot na dotacje celowe wzrosła do 881 000 tys. zł, natomiast wykonane wydatki stanowiły kwotę 87 000 tys. zł. Dominującą pozycję stanowiła dotacja celowa do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Podpunkt „d", program wieloletni „Senior-WIGOR" jest realizowany na podstawie uchwały Rady Ministrów 17 marca 2015 r. Celem strategicznym jest wsparcie seniorów poprzez dofinansowanie działań jednostek samorządu, rozwój sieci dziennych domów „Senior-WIGOR". W trakcie roku budżetowego uruchomiono kwotę 25 400 tys. zł, natomiast wydatkowano około 21 000 tys. zł. W 2015 r. wsparcie otrzymało 98 jednostek samorządu terytorialnego. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuje, panie dyrektorze. Bardzo proszę o głos panią poseł Elżbietę Dudę, jako koreferenta tego punktu.

**Poseł Elżbieta Duda (PiS):**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przypadł mi udział w koreferowaniu sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenie społeczne. Dla uzupełnienia wypowiedzi powiem, że poziomy planowanych i wykonanych dochodów w roku 2015 w części 44 różnią się trochę między sobą. W handlu zrealizowano 130% nowelizacji ustawy budżetu, ale największy niepokój budzi dział 750 – administracja publiczna. Zwrot dotacji wynikającej z realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wraz z odsetkami i inna pozostała działalność w wysokości 29 tys. zł oraz dochody zostały zrealizowane na poziomie tylko 61%. Również w dziale – pomoc społeczna jest duża różnica. Kwoty dochodów wynikające z ustawy i nowelizacji ustawy budżetowej oraz ich realizacji budżetowej szczegółowo przedstawiono w tabeli. Pozostała działalność została osiągnięta w kwocie 241 tys. zł. Zostawiam to państwu do przedyskutowania.

Przechodzimy do wydatków budżetu państwa. Na dużą uwagę zasługują programy: Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, wspieranie jednostek samorządowych, podstawy prawne, finansowe i administracyjne systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, programy w dziale handel. Istnieje zasadnicza różnica między poziomem planowania wykonania dochodów w części za 2015 r., a poziomem planowania wydatkowania za zeszły rok. Tutaj są mniejsze różnice. W dziale – administracja państwowa plan po zmianach wyniósł 91%, w dziale – urzędy naczelnych organów administracji państwowej był zbliżony i wynosił 93,6%. Następnie dział – pomoc zagraniczna wyniósł 91,5%. Realizacja wydatków trochę odbiega od założeń, ale nie tak bardzo jak w dziale – dochody.

Zwracam w szczególności uwagę na programy, gdyż one pochłaniają najwięcej kosztów. Chcę złożyć wniosek o poświęcenie jednego posiedzenia Komisji na omówienie tych programów. Dla wielu posłów jest to pierwsza kadencja i myślę, że będzie możliwość, aby się z tym wszystkim zapoznać.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dobrze, pani poseł. Rozumiem, że to jest pani propozycja do planu pracy. W określonym momencie proszę przedłożyć taką propozycję.

**Poseł Elżbieta Duda (PiS):**

Dział – obrona narodowa stanowił 67% planu. Również nie był on wykonany. W dziale – pomoc społeczna przekroczono plan, czyli 147%. Nie wiem, skąd się wzięły takie różnice. Wiele programów nie było wykorzystanych przez samorządy terytorialne. Uważam, że powinniśmy kłaść większy nacisk, jeśli chodzi o sprawy informacyjne. Nie widzę żadnych zastrzeżeń odnośnie do pozostałej działalności w ustawie budżetowej na 2015 r., czyli realizacji resortowych programów w zakresie pomocy społecznej oraz programu wieloletniego „Senior-WIGOR". Warto zwrócić uwagę na programy: Świetlica-Dzieci-Praca, wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności, oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i wiele innych.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję, pani poseł. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu w części 44. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na ogólną ocenę wykonania budżetu w tej części. Jednak należy zwrócić uwagę na niektóre nieprawidłowości stwierdzone w toku kontroli. Zwróciliśmy uwagę na niewłaściwe przygotowanie programu „Senior-WIGOR", skutkujące skróceniem okresu na realizację zadań przez beneficjentów. W rezultacie nie wykorzystano 17% kwoty środków przeznaczonych na realizację tych zadań w planie po zmianach. Przyczyną było niedostosowanie okresu realizacji projektów w tym programie do czasu potrzebnego i niezbędnego beneficjentom na wykonanie zadań inwestycyjnych. Stwierdziliśmy również nieupublicznianie pełnej informacji o dotacjach, przyznawanych przez ministra, o wyniku weryfikacji ocen ekspertów w konkursie ofert Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych, ASOS. Naszym zdaniem jest to naruszenie jawności i na tę sprawę zwracamy uwagę od wielu lat. Z ustaleń kontroli wynika, że w minionym roku na promocję w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych i programu „Senior-WIGOR" wydatkowano 696 tys. zł, więc znaczną kwotę. Nie rozpoznano jednak możliwości skorzystania z bezpłatnej emisji w mediach publicznych, ale wydatkowano środki publiczne na promocję w mediach płatnych. Nie wykonano również analiz skuteczności przeprowadzanych kampanii społecznych. W tej kwestii NIK stoi na stanowisku, że potrzebne są działania ze strony ministerstwa, które przyniosłyby wymierne korzyści finansowe w wyniku rozpoznania możliwości korzystania z bezpłatnych emisji, w ramach kampanii społecznych w mediach publicznych.

Kolejne uwagi NIK dotyczą przypadków przyznawania pracownikom ministerstwa tzw. dodatków zadaniowych za zadania przewidziane w zakresie czynności ujętych w opisie stanowisk. Pani poseł koreferent mówiła o wykorzystywaniu środków na różne programy. Istotnym problemem zauważonym przez nas jest nieobjęcie pomocą z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa osób w ponad 1/4 gmin w kraju. NIK docenia podjęte przez ministra działania na rzecz realizacji wspomnianego programu, ale wnioskujemy o ich kontynuację w celu objęcia pomocą żywnościową potrzebujących osób we wszystkich gminach w Polsce. Stwierdziliśmy również przypadek odebrania analizy dotyczącej opieki długoterminowej nad osobami starszymi, na którą wydatkowano 50 tys. $, w przeliczeniu po kursie, 203 tys. zł. Jednak dokument, w naszej ocenie, nie zawierał elementów, które zostały zamówione. Kolejne uwagi NIK dotyczyły przekraczania 10% limitu, ustalonego dla dotacji udzielonych przez ministra, w wyniku weryfikacji ocen ekspertów w konkursie ofert programu Funduszy Inicjatyw Obywatelskich. O tej sprawie również mówiłem. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

**Poseł Magdalena Kochan (PO):**

Chcę państwu powiedzieć, że jutro mamy posiedzenie poświęcone sprawom dożywiania. Kwestie poruszane przez pana przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli zostaną zapewne wyjaśnione. Obserwujemy od wielu lat gminy, które nie chcą korzystać z tego rządowego programu, gdyż uważają, że nie mają takich potrzeb. Wielokrotnie to sprawdzaliśmy, bardzo dokładnie monitorujemy. Myślę, że obawy pana dyrektora, iż środki są niewykorzystane z powodu niedbalstwa władz samorządowych, nie są w zgodzie ze stanem faktycznym. W związku z tym proponuje pozytywną opinię dla tej części budżetu. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę. Stwierdzam, że część budżetowa 44 – Zabezpieczenie społeczne została pozytywnie zaopiniowana przez Komisję.

Przechodzimy do części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Bardzo proszę szefa Urzędu o przedstawienie referatu.

**Dyrektor generalny w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Andrzej Bida:**

Andrzej Bida, dyrektor generalny, w zastępstwie szefa Urzędu, który nie mógł dzisiaj przyjść na Komisję. Szanowna Komisjo, dochody Urzędu w znowelizowanej ustawie budżetowej zostały zaplanowane w wysokości 21 tys. zł, zrealizowane dochody wyniosły 23,4 tys. zł, co stanowiło 111% kwoty planowanej. Wydatki Urzędu, zgodnie z ustawą budżetową, zostały zapisane w wysokości 29 455 tys. zł. W trakcie roku minister finansów trzema decyzjami zwiększył wydatki Urzędu o kwotę 25 115 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie dodatków dla służby cywilnej, tj. wynagrodzeń dla pięciu pracowników w grupie członków korpusu służby cywilnej w kwocie 102 tys. zł oraz sfinansowanie zadań wynikających z realizacji ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych w kwocie 25 000 tys. zł. W wyniku zwiększeń budżet po zmianach wyniósł 54 570 tys. zł, wykonanie wyniosło 29 779 tys. zł, co stanowiło 54,6% w stosunku do planu po zmianach. Niskie wykonanie planu wydatków wynikało z wykorzystania niespełna 2% środków z rezerwy celowej w kwocie 25 000 zł, z przeznaczeniem na realizacje zadań wynikających z ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej, która weszła w życie 31 sierpnia 2015 r. Przyczyną niewykorzystania środków był niewielki, w stosunku do zakładanych, wpływ wniosków osób uprawnionych do wypłaty świadczeń i pomocy pieniężnej. Wynikało to głównie z ustalonego zbyt niskiego progu dochodowego, uprawniającego do ubiegania się o świadczenie i pomoc pieniężną. W związku z tym szef Urzędu w dniu 12 listopada ubiegłego roku dokonał blokady wydatków w wysokości 23 000 tys. zł. Pomijając rezerwę, wykonanie reszty budżetu wyniosło ponad 99%. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę o głos pana posła Waldemara Andzela, który jest koreferentem w tym punkcie.

**Poseł Waldemar Andzel (PiS):**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, utworzony na mocy ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, realizuje szereg zadań na rzecz kombatantów i osób represjonowanych. Zgodnie z informacjami zawartymi w części 54, sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za rok 2015 r., Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przyjął 10 220 wniosków o stwierdzenie prawa do określonych świadczeń, z czego 748 wniosków złożono na podstawie zeszłorocznych przepisów: ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych – 679 wniosków, oraz z dnia 11 września 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – 69 wniosków. W ramach porządkowania i scalania zbiorów akt kombatanckich, w celu utworzenia bazy kombatantów w ubiegłym roku uporządkowano i zarejestrowano 35 tys. jednostek archiwalnych jako ZBoWiD, przyjętych ze Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych. Wydatki zostały omówione. W 2015 r. na początku wynosiły 29 455 tys. zł, zostały zwiększone o 25 115 tys. zł. Na koniec roku wydatki budżetowe wyniosły w sumie 29 779 tys. zł, co stanowiło 54,6% planu. Kwota wydatków była o 1 788 tys. zł niższa niż w roku poprzednim. Największe wydatki dotyczyły działów: administracja publiczna, obrona narodowa, pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Nie będę wszystkich omawiał. Wspomnę tylko, że przy administracji publicznej największe wydatki dotyczyły wynagrodzeń wynikających ze stosunków pracy – 9 938 tys. zł. W części – państwowy fundusz kombatantów, wydatki zaplanowano na 14 385 tys. zł. Ich wykonanie wyniosło 99%. W ramach środków realizowano pomoc społeczną dla kombatantów i osób uprawnionych – na ten cel wydano 10 291 tys. zł, wykonanie w 100%. Na upamiętnienie i popularyzację historii walk o odrodzenie Polski, represji wojennych oraz okresu powojennego, w tym działalność dokumentacyjną i wydawniczą, wydano 3 761 tys. zł, wykonanie na poziomie 98,1%. Średnia kwota pomocy pieniężnej na osobę w roku 2015 wynosiła 3400 zł. Uważam, że sprawozdanie z wykonania budżetu państwa

w części 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych za 2015 r. jest rzetelny i przejrzysty.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w części 54. Jednak stwierdziliśmy nieprawidłowość, polegającą na udzielaniu z naruszaniem procedur ustalonych w zarządzeniu kierownika Urzędu zamówienia publicznego na usługę gastronomiczną na kwotę ponad 22 tys. zł. Nie były w pełni skuteczne mechanizmy kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych i gospodarczych, co zostało potwierdzone oświadczeniem o stanie kontroli zarządczej kierownika Urzędu. Odnosiło się to do poprawności formalnych przyjętych do rozliczenia niektórych dowodów księgowych, dotyczących zwłaszcza usług gastronomicznych i turystycznych, od kwoty kilkuset do kilkuset tysięcy złotych. Faktury zostały zakwestionowane przez NIK w toku kontroli. Nieprawidłowości tego rodzaju NIK stwierdzała podczas kontroli w latach ubiegłych, co oznacza, że nie zostały one wyeliminowane. Ponadto nie osiągnięto zakładanych mierników dla trzech z sześciu działań ujętych w budżecie zadaniowym, niemniej jednak wykonanie budżetu, co do istoty, zostało przez nas oceniono pozytywnie.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia sprawozdania dotyczącego Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Nie słyszę, zatem stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 54.

Przechodzimy do części budżetowej 63 – Rodzina. Bardzo proszę panie ministrze o zabranie głosu.

**Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Bartosz Marczuk:**

Pozwolą państwo, że oddam głos panu dyrektorowi.

**Dyrektor w MRPiPS Piotr Śliwonik:**

Punkt piąty, dotyczący części budżetowej 63 – Rodzina, podpunkt „a" dochody i wydatki. W nowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2015, w części 63 – Rodzina, plan zakładał osiągnięcie dochodu w wysokości 170 tys. zł, natomiast realizacja wyniosła więcej, czyli 208 tys. zł. Wydatki w tej części, w ustawie budżetowej, zaplanowane zostały w wysokości 7 558 tys. zł. W wyniku zmian w planie finansowym nastąpiło zwiększenie planów wydatków do poziomu 19 260 tys. zł, natomiast wydatki zostały zrealizowane w wysokości 16 765 tys. zł. Dominującą pozycję stanowiły wydatki w zakresie realizacji działań wynikających z ustawy Karta Dużej Rodziny. Na produkcję 856 tys. blankietów karty, personalizację, dystrybucję wydano środki w wysokości 6 735 tys. zł. 3 522 tys. zł wydano na współfinansowanie projektu z udziałem środków z Unii Europejskiej, a 1 284 tys. zł na koszty utrzymania systemu informatycznego.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetu środków Unii Europejskiej, w ustawie budżetowej tej części nie były one planowane, natomiast w trakcie roku plan uległ zmianie i wyniósł 18 731 tys. zł. Wydatki zostały zrealizowane w wysokości 17 901 tys. zł i dotyczyły przede wszystkim projektu systemu ulg i bonifikat skierowanych do rodzin wielodzietnych, spersonalizowano bezpieczną Kartę Dużej Rodziny.

Odnośnie do podpunktu „b", na wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, w części 63, w roku 2015, wydano 3 705 tys. zł. Kolejny podpunkt „c" – dotacje celowe, zaplanowane były w wysokości 300 tys. zł, natomiast zostały zrealizowane w kwocie 286 tys. zł. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek** (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu panią poseł Halinę Szydełko, jako koreferenta tego punktu.

**Poseł Halina Szydełko (PiS):**

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, jeśli chodzi o dochody budżetu państwa w części 63 – Rodzina, zaplanowane były w wysokości 170 tys. zł, a wykonanie wyniosło 208 tys. zł, co stanowi 122,4% nowelizacji ustawy budżetowej. Zrealizowane w dziale administracji publicznej dochody w kwocie 21 tys. zł zostały osiągnięte głównie z wpływów wynikających z tytułu zwrotu niezapłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, refundacji przez Komisję Europejską kosztów podróży i pozostałych rozliczeń z lat ubiegłych. Natomiast w dziale – pomoc społeczna, dochody zostały uzyskane w kwocie 187 tys. zł, osiągnięte z tytułu zwrotu niewykorzystanych części dotacji celowych, udzielonych na realizację zadań w ramach resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, a także kar naliczonych w związku z nienależytym wykonaniem warunków umowy na dostawę sprzętu komputerowego.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu państwa w części 63, w ustawie budżetowej za rok 2015 wydatki zostały zaplanowane w kwocie 7 558 tys. zł. W ciągu roku kwota uległa zwiększeniu o 11 702 tys. zł z przeznaczeniem na realizację zadań określonych w ustawie o Karcie Dużej Rodziny, a także na realizację projektu: system ulg i bonifikat skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz na współfinansowanie projektu Równość Kobiet i Mężczyzn w Procesach Podejmowania Decyzji Ekonomicznych. Plan po zmianach wyniósł 19 260 tys. zł, wykonanie – 16 765 tys. zł, co stanowi 87% planu. Jeśli chodzi o porównanie z rokiem 2014, wydatki ujęte w ustawie budżetowej na rok 2015 stanowiły 52,4% wydatków na rok 2014, co wynika z przesunięcia kwoty 7 800 tys. zł z części 63 – Rodzina do rezerwy celowej. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję pani poseł. Bardzo proszę przedstawiciela NIK o zabranie głosu.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w części 63. W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przyznawaniu świadectwa zgodności dla zakupionego oprogramowania komputerowego z zakresu świadczeń rodzinnych, które nie spełniało szczegółowych wymagań funkcjonalnych. Nieprawidłowość ta nie miała istotnego wpływu na realizację budżetu w tej części. Stąd nasza pozytywna ocena wykonania całości budżetu.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

**Poseł Magdalena Kochan (PO):**

Wnioskuję o pozytywną opinię tej części budżetu.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś jest przeciwny wobec tak sformułowanego wniosku? Nie słyszę, zatem stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 63 – Rodzina.

Przechodzimy do części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Bardzo proszę pana prezesa o zabranie głosu.

**Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Jacek Dubiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, postaram się pokrótce przedstawić sprawozdanie z wykonania planu finansowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego za rok 2015. Wydatki w części 72 zostały zrealizowane przez KRUS w kwocie 17 544 638 tys. zł, co stanowi 99,8% planu. Największą pozycję wydatków w tej części w kwocie 17 528 607 tys. zł, tj. 99,9% planu, stanowiły wydatki w dziale 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne przeznaczone na Fundusz Emerytalno-Rentowy, Fundusz Prewencji i Rehabilitacji oraz świadczenia zlecone do wypłaty.

W ramach wydatków części 72 występowały również pozycje: obrona narodowa, ochrona zdrowia i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Odnośnie do Funduszu Emerytalno-Rentowego, należy stwierdzić, że przychody wyniosły 20 385 174 tys. zł i stanowiły 99,6% planu. Koszty Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 19 865 851

tys. zł i stanowiły 96,9% planu. W 2015 r. na Fundusz Emerytalno-Rentowy składki opłacało średnio 1 377 tys. ubezpieczonych. W 2015 r. przeciętnie, miesięcznie wypłacano 1 202 tys. świadczeń emerytalno-rentowych. Przeciętne świadczenie emerytalno -rentowe wyniosło 1038,02 zł i było wyższe o 4,2% niż osiągnięte w 2014 r. W wydatkach Funduszu największy udział miały wypłaty rolniczych emerytur i rent. Stanowiły one 75,4% ogólnych wydatków Funduszu. W 2015 r. wypłacono 54 417 zasiłków pogrzebowych na kwotę 217 622 tys. zł. Poza świadczeniami wynikającymi z ubezpieczenia społecznego rolników, Fundusz Emerytalno- Rentowy realizował wydatki na składki na ubezpieczenie zdrowotne rolników wpłacane do Narodowego Funduszu Zdrowia w kwocie 1 753 372 tys. zł, co stanowi 99,8% planu i 9% łącznych wydatków Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Jeśli chodzi o Fundusz Prewencji i Rehabilitacji, przychody wyniosły 33 831 tys. zł, a koszty 34 617 tys. zł. W 2015 r. rehabilitacji zdrowotnej w centrach rehabilitacji KRUS poddano 13 415 rolników oraz 1179 dzieci rolników.

Przychody Funduszu Administracyjnego w 2015 r. wyniosły 585 251 tys. zł i stanowiły 99,7% planu. Podstawową pozycją przychodu był odpis z Funduszu Emerytalno -Rentowego w kwocie 456 600 tys. zł, który stanowił 78% łącznych przychodów. Koszty Funduszu Administracyjnego wyniosły odpowiednio 567 145 tys. zł i stanowiły 92,9% założonego planu. Nastąpił spadek o 4% w stosunku do 2014 r. Środki przeznaczone były głównie na: wynagrodzenia, w tym osobowe, bezosobowe, dodatkowe wynagrodzenia roczne oraz pochodne od wynagrodzeń w kwocie 334 472 tys. zł, co stanowiło 59% łącznych wydatków Funduszu. Opłaty pocztowe i usługi bankowe, w wysokości 43 349 tys. zł, stanowiły 7,6% udziału w kosztach łącznych. Usługi informatyczne w kwocie 49 609 tys. zł, tj. 8,8% udziałów w kosztach łącznych Funduszu.

Podsumowując, możemy stwierdzić, że obserwujemy dalszy spadek liczby emerytów i rencistów oraz osób ubezpieczonych. Liczba osób ubezpieczonych przewyższa aktualnie liczbę świadczeniobiorców. Składka zdrowotna za ubezpieczonych, przekazywana w terminie do Narodowego Funduszu Zdrowia jest realizowana. W tym zakresie plan zrealizowano w 99,8%. Przeciętne zatrudnienie w KRUS w roku 2015 wyniosło 6125 etatów i było niższe o 12 etatów w stosunku do roku 2014. Przeciętne wynagrodzenie, łącznie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, wyniosło 3626 zł i było wyższe w stosunku do 2014 r. o 0,2%. W 2015 r. przeciętne zatrudnienie osób niepełnosprawnych w KRUS wynosiło 303 osoby.

Bardzo proszę o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania planu rzeczowo-finansowego KRUS za 2015 r. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję panie prezesie. Bardzo proszę panią Ewę Kozanecką o zabranie głosu, jako koreferenta tego punktu.

**Poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, jeśli chodzi o część 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wydatki zostały już szczegółowo przedstawione przez pana prezesa. Odniosę się krótko do wykonania planu finansowego Funduszu Emerytalno-Rentowego KRUS w 2015 r., który nie wzbudza zasadniczych zastrzeżeń. Na realizację planu finansowego Funduszu wpływają trendy demograficzne, takie jak spadek liczby świadczeniobiorców, ubezpieczonych w KRUS. Dodam, że Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie planu finansowego Funduszu. Wykonanie przychodów i kosztów realizacji zostało państwu przedstawione. Przypomnę, że wydatki związane z transferem świadczeń pochłonęły 76,4% ogółu kosztów Funduszu.

Jeśli chodzi o koszty poszczególnych świadczeń, były niższe od planowanych, ze względu na większy, niż zaplanowany, spadek liczby świadczeniobiorców oraz mniejszą od zaplanowanej liczbę wypłaconych zasiłków pogrzebowych. Wykonanie Funduszu Prewencji i Rehabilitacji KRUK nie wzbudzało zastrzeżeń. Szczegółowe dane zostały państwu przedstawione. Podobnie jak w 2014 r., zwraca uwagę bardzo niski udział środków z budżetu państwa w finansowaniu zadań Funduszu, natomiast w 2015 r. został przerwany spadkowy trend liczby rolników objętych rehabilitacją. W tym punkcie NIK

pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego Funduszu. Jeśli chodzi o wykonanie przychodów i kosztu realizacji zadań, szczegółowe dane zostały również przedstawione. Mogę dodać, że największe środki zostały wydatkowane na zakup usług zdrowotnych rolników objętych rehabilitacją oraz dla dzieci rolników uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych w okresie wakacji. Jeśli chodzi o Fundusz Administracyjny KRUS w 2015 r., wykonanie przychodów oraz kosztów realizacji zadań zostało państwu szczegółowo przedstawione. Wykonanie planu finansowego Funduszu Administracyjnego nasuwa uwagi, że wystąpiła stosunkowo duża rozbieżność między realizowanymi wydatkami a zaplanowanymi przychodami. Dlatego pojawia się pytanie, skąd taka różnica? Stan Funduszu na początku i końcu 2015 r. był znacząco wyższy od zaplanowanego. W sprawozdaniu nie przedstawiono kosztów własnych na kwotę 57 123 tys. zł. Proszę również o wyjaśnienia w tym zakresie. Dodam, że Najwyższa Izba Kontroli oceniła, iż wykonanie planu Funduszu nie spełniło kryteriów oceny pozytywnej ani negatywnej. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję pani poseł. Proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, na początku konieczne słowo wyjaśnienia. W kontroli wykonania budżetu państwa NIK stosuje dwie oceny: pozytywną i negatywną, w określonym programie istotności, ze względu na liczbę lub wartość wykonywanych zadań. One mają istotny wpływ na wykonanie budżetu i zastosowaną przez nas ocenę. Jeśli stwierdzone przez nas nieprawidłowości lub uchybienia powodują, że nie można ustalić ścisłego kryterium do zastosowania oceny pozytywnej i negatywnej, stosuje się tzw. ocenę opisową, która w międzynarodowych standardach rewizji finansowej jest odpowiednikiem oceny z zastrzeżeniami. W przypadku KRUS zarówno w części 72, jak i wszystkich trzech omawianych funduszach, nie zastosowaliśmy oceny pozytywnej ani negatywnej. We wszystkich przypadkach zastosowaliśmy ocenę opisową, czyli pośrednią, która wskazuje na wystąpienie nieprawidłowości, aczkolwiek niemających takiego wpływu na wykonanie budżetu, by powodował ocenę negatywną. O dochodach i wydatkach oraz sprawozdawczości była już mowa, dlatego nie będę się powtarzał. Tę część działu KRUS oceniliśmy pozytywnie. Natomiast w toku kontroli ustaliliśmy, że wystąpienie nieprawidłowości polega głównie na niepodejmowaniu, w sytuacji posiadania nadmiaru środków, decyzji, ani blokady wydatków budżetowych w części 72 w dziale 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, rozdział 75305 Fundusz Emerytalno-Rentowy. O tym mówił pan prezes. Tymczasem podjęcie takich działań byłoby zasadne z punktu widzenia gospodarki finansowej oraz rzetelności w odniesieniu do kierowanych w tej sprawie zaleceń ministra finansów do KRUS-u. Stwierdzono również, że nie korzystano z możliwości dokonywania lokat wolnych środków w instrumenty finansowe wskazane w ustawie o finansach publicznych w sytuacji utrzymywania na bieżącym rachunku bankowym Funduszu Administracyjnego wysokich stanów tych środków w ciągu roku. O tym mówiła pani poseł koreferent. Ponadto zaplanowano odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego na Fundusz Administracyjny w maksymalnej dopuszczalnej kwocie, co zdaniem NIK nie znajdowało uzasadnienia z punktu widzenia potrzeb finansowych w 2015 r. Te okoliczności spowodowały, że zarówno dla części 72, jak i omawianych trzech funduszy zastosowaliśmy ocenę pośrednią, opisową. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos w tym punkcie? Czy pan prezes KRUS chce odnieść się do uwag przedstawionych przez panią poseł koreferent? Duże zadanie stoi przed panem, panie prezesie. Mam nadzieję, że po kolejnej kontroli NIK, raport będzie pozytywny, czego życzę panu i całemu zespołowi.

**Prezes KRUS Jacek Dubiński:**

Dziękuję przedstawicielom Najwyższej Izby Kontroli za przeprowadzoną kontrolę. Chcę powiedzieć, że Kasa nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, natomiast wszystkie zalecenia wskazane przez Najwyższą Izbę Kontroli przyję-

liśmy do wdrożenia w ramach bieżącego działania KRUS i w tym zakresie podjęliśmy konkretne działania. Zwróciliśmy się między innymi do ministra rolnictwa i rozwoju wsi w sprawie rozpoczęcia prac legislacyjnych nad zmianą rozporządzenia w sprawie gospodarki finansowej KRUS, w celu dostosowania rozporządzenia do zapisów art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. To jest kwestia, o której wspominano, żebyśmy mogli dokonywać bardziej aktywnych operacji na środkach finansowych Funduszu Administracyjnego. Jeśli chodzi o opracowywanie projektów prawno-finansowych Funduszu Administracyjnego ze szczegółowym uwzględnieniem kosztów realizacji zadań, również przyjęliśmy zalecenia do realizacji. W wyniku kontroli podjęliśmy decyzję, żeby wystąpić o dokonanie blokady na kwotę 308 243 tys. zł w części 72, z uwagi na nadmiar posiadanych środków Funduszu Emerytalno-Rentowego, wynikający z wyższego stanu na koniec 2015 r. niż planowany na początek 2016 r. Wszystkie zalecenia pokontrolne NIK-u przyjęliśmy do realizacji

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję panie prezesie. Pani przewodnicząca, bardzo proszę.

**Poseł Magdalena Kochan (PO):**

Biorąc pod uwagę fakt, że NIK po kontroli nie zdecydowała się na udzielenie opinii negatywnej dla budżetu, ale z zastrzeżeniami i biorąc pod uwagę wyjaśnienia, które złożył pan prezes, wnioskuję o pozytywną opinię dla tej części budżetu.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 72 dotyczącą Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Przechodzimy do części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Referuje pan Paweł Jaroszek, członek zarządu ZUS. Bardzo proszę.

**Członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Paweł Jaroszek:**

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, jeśli chodzi o dochody budżetu państwa w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wyniosły one w 2015 r. 632 181 tys. zł. Dwie główne pozycje – pierwsza, w kwocie 565 174 tys. zł, pochodząca ze zwrotu środków wycofanych z OFE, w związku z realizacją art. 111a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu otwartych funduszy emerytalnych, oraz druga, w kwocie 59 606 tys. zł, która jest wynikiem przekazania do budżetu państwa środków pochodzących z likwidacji Funduszu Alimentacyjnego. Jeśli chodzi o wydatki budżetu państwa w części 73, wyniosły one w roku 2015 łącznie 50 340 404 tys. zł. Główne pozycje, jeśli chodzi o tę część i wydatki, to przede wszystkim dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie nieco ponad 42 000 000 tys. zł, składki na ubezpieczenie społeczne w kwocie prawie 2 700 000 tys. zł oraz wydatki na świadczenia finansowane z budżetu państwa, zlecone Zakładowi do wypłaty w kwocie prawie 3 000 000 tys. zł. Kolejną dużą pozycją w tej części były wydatki na rentę socjalną w kwocie 2 457 229 tys. zł.

Jeśli chodzi o poszczególne fundusze, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych, poczynając od największego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przychody wyniosły według przypisu 196 115 000 tys. zł i były o ponad 9 500 000 tys. zł, czyli 5%, wyższe niż w roku 2014 r. Jeśli chodzi o główną pozycję przychodów, były to składki na ubezpieczenia społeczne, które według przypisu wyniosły ponad 144 000 000 tys. zł. Wzrost co roku ponad 9,1%. Wysoka dynamika wynika wprost ze zmian dokonanych w roku 2014, dotykających funkcjonowania Otwartych Funduszy Emerytalnych. Dotacja, jak wspomniałem, z budżetu państwa do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 42 066 000 tys. zł. Jeśli chodzi o refundację z tytułu przekazywania składki z OFE, wyniosła ona w roku 2015 prawie 3 100 000 tys. zł. Pozostałe przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w 2015 r. wyniosły 6 719 000 tys. zł i obejmowały przede wszystkim wpływy z tytułu suwaka, czyli mechanizmu, który uruchamia przekazywanie środków z OFE do funduszu emerytalnego w ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na 10 lat przed wiekiem emerytalnym. Kwota wyniosła 4 056 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o koszty, w roku 2015 wyniosły 201 717 000 tys. zł. Główną pozycją były wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe, które wyniosły 174 566 000 tys. zł. Jeśli

chodzi o różnicę jeden rok w stosunku do drugiego, nastąpił wzrost wydatków na świadczenia o ponad 5 700 000 tys. zł. Jeśli chodzi o pozostałe świadczenia, koszt wyniósł 21 286 000 tys. zł i wzrósł względem roku 2014 o ponad 10%. Głównym powodem wzrostu była wypłata zasiłku chorobowego oraz wydłużenie dodatkowego urlopu macierzyńskiego, a także wprowadzenie urlopu rodzicielskiego. Odpis na działalność ZUS w roku 2015 był analogiczny jak w 2014 r. i wyniósł 3 430 000 tys. zł. Stan Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na koniec roku 2015 był ujemny i wyniósł minus 45 924 000 tys. zł. Warto wymienić, że FUS, podobnie jak w latach poprzednich, był finansowany nieoprocentowaną pożyczką z budżetu państwa. W 2015 r. trafiła do FUS pożyczka o łącznej kwocie 5 524 000 tys. zł, tym samym na koniec roku 2015 Fundusz posiadał pożyczki z budżetu państwa w kwocie ponad 45 000 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o Fundusz Emerytur Pomostowych, jego przychody w roku 2015 wyniosły 236 000 tys. zł. Główną pozycję przychodów stanowiły składki na Fundusz, które wyniosły 231 000 tys. zł i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 1,6%. Koszty Funduszu w 2015 r. wyniosły 402 000 tys. zł. Mamy więc do czynienia z rosnącą przewagą wydatków nad przychodami, natomiast zgromadzone w latach poprzednich środki pozwoliły wypłacić świadczenia bez konieczności sięgania w roku 2015 po dotację budżetową. Stan środków pieniężnych na koniec roku 2015 wyniósł 65 000 tys. zł.

Kolejnym funduszem, który jest w gestii ZUS, jest Fundusz Rezerwy Demograficznej. Jeśli chodzi o przychody, w roku 2015 wyniosły one ponad 2 160 000 tys. zł. Największą pozycję stanowiły przychody z tytułu wprowadzania części składki na ubezpieczenie emerytalne w kwocie 1 650 000 tys. zł. Fundusz otrzymał również środki pochodzące z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w kwocie 17 000 tys. zł. Stan Funduszu na koniec roku 2015 w części bilansowej wyniósł 19 464 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o stan finansów ZUS, czyli Funduszu Administracyjnego, przychody wyniosły 4 126 400 tys. zł i były wyższe o niespełna 3% od planowanych. Jeśli porównamy rok do roku, przychody w roku 2015 były niższe o 7 300 tys. zł. Najwyższą pozycją po stronie przychodów ZUS był odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 3 430 000 tys. zł. Do Zakładu trafił również odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych w kwocie 2 200 tys. zł. Jeśli chodzi o koszty działalności ZUS, wyniosły one 4 003 500 tys. zł. Dominują trzy pozycje. Przede wszystkich koszty wynagrodzeń, które wyniosły w 2015 r. 2 118 200 tys. zł, w tym wynagrodzenia osobowe w kwocie 2 105 600 tys. zł. Drugą pozycją były koszty usług obcych – 853 400 tys. zł. Trzecią grupę kosztów stanowiły ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, do których zobowiązany jest Zakład, w kwocie ponad 450 000 tys. zł. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu panią Ewę Tomaszewską, jako koreferenta w tym punkcie.

**Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):**

Zasadniczym elementem dokumentu tej części budżetu jest Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Przychody Funduszu wyniosły według przepisu 196 115 000 tys. zł, czyli 100,4% planu. Powtarzam to, żeby zdać sobie sprawę, o jakich kwotach mówimy, dlatego że tylko FUS jest praktycznie porównywalny z budżetem państwa. To świadczy, jaką wagę powinniśmy przywiązywać do tej części budżetu i problemu. Wskaźnik bieżącej ściągalności składek wyniósł 99,3%. Dotacja z budżetu państwa do FUS to 42 066 000 tys. zł, wyższa o 11 703 000 tys. zł niż w roku poprzednim. Mamy istotne powiązanie pomiędzy dotacjami, niezbędnymi do funkcjonowania FUS, a zmianami prawnymi, które spowodowały przepływ środków z OFE do FUS. W tym roku Fundusz nie był zasilony środkami zgromadzonymi w Funduszu Rezerwy Demograficznej. Nie dziwię się temu, dlatego że FRD został utworzony w bardzo szczególnym celu i przypływy z niego powinny zasilać Fundusz Ubezpieczeń Społecznych tylko w okresach szczególnie trudnych ze względów demograficznych. Tymczasem okres trudności demograficznych będzie trwał i stanowił coraz większy problem FUS.

Środki z OFE były przesuwane i w dalszym ciągu ten proces będzie następował, niemniej jednak, w dużo wolniejszy sposób. Wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe

wyniosły 174 566 000 tys. zł. Były wyższe o 3,4% w stosunku do roku 2014. Koszty pozostałych świadczeń to 21 286 000 tys. zł, czyli o 10,4% więcej niż w 2014 r. Był to skutek wydłużonego urlopu macierzyńskiego, a także wprowadzenia urlopu rodzicielskiego. Chcę zwrócić uwagę na fakt, że od 29 grudnia 2009 r. do 7 grudnia 2015 r. miało miejsce zaciąganie nieoprocentowanych pożyczek z budżetu państwa dla Funduszu, wynoszących łącznie 45 326 031 tys. zł. Terminy ich zwrotu przypadają w większości 31 marca 2017 r., czyli w przyszłym roku. Będą to ogromne obciążenia dla FUS. Pozostałych 5 pożyczek ma być spłaconych 31 marca 2019 r. Jest to bardzo trudna sytuacja. Stąd moje pytanie, czy istnieją działania na rzecz rozwiązania problemu zadłużenia lub jego redukcji?

Kolejna sprawa to Fundusz Emerytur Pomostowych. Nie będę powtarzać danych, które zostały już przedstawione, ale mamy problem przyszłego wzrostu środków na te cele. Należy bardzo poważnie przyglądać się wpływom środków na ten Fundusz i jego kosztom, wzrostom, wysokościom niezbędnych świadczeń.

Stan Funduszu Rezerwy Demograficznej na koniec 2015 r. wyniósł 19 464 000 tys. zł i praktycznie stoi pod znakiem zapytania, gdyż przestał odgrywać swoją rolę. Środki z niego były wcześniej przesuwane do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, łatały dziury. Obecnie, nie spełnia celu, dla którego został powołany. Dla nas wszystkich pozostaje pytanie, jak rozwiązać ten problem ze względu na demografię kraju.

Kolejna część to Zakład Ubezpieczeń Społecznych i jego finansowanie. Nie chcę powtarzać danych wcześniej przedstawionych. Natomiast fakt, że ponad 52% wydatków ZUS przeznaczanych jest na wynagrodzenia, stanowi problem, nad którym trzeba się zastanowić. Wiadomo, jakie jest ssanie dobrze wykształconych pracowników zatrudnianych w instytucjach finansowych. Jeżeli ZUS kształci swoich pracowników lub inwestuje w ich wykształcenie, a później ich traci, ponieważ gdzieś indziej zarobią więcej, tracimy w sensie finansowania instytucji publicznej. Może warto się nad tym zastanowić. Stąd moje pytanie, ile wynosiło średnie miesięczne wynagrodzenie w ZUS w 2015 r.? Myślę, że sprawozdanie z wykonania planu możemy przyjąć. Wnioskuję o jego zaakceptowanie. Natomiast dla naszej Komisji jest poważne zadanie, żeby zastanowić się, jak funkcjonuje system ubezpieczeń społecznych i jakimi grozi to finansowymi konsekwencjami. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK-u.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz wykonanie planów finansowych: Funduszu Emerytur Pomostowych, Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz ZUS – państwowej osoby prawnej, czyli de facto dysponenta trzeciego stopnia. Niemniej jednak stan finansów publicznych jest przedmiotem troski Wysokiej Komisji oraz całego parlamentu, a analiza wykonania budżetu państwa odnosi się w dużej części do sytuacji finansowej sektora finansów publicznych, związanej z realizacją zadań w kwocie, o której mówiła pani poseł Tomaszewska, istotnej dla długu publicznego w zakresie sektora finansów publicznych, nie budżetu. Chcę poświęcić kilka słów w kwestii ustaleń związanych z realizacją zadań z FUS, czyli, co napisaliśmy w analizie wykonania budżetu państwa i co będzie przedmiotem plenarnego posiedzenia Sejmu w tej sprawie.

W minionym roku kondycja FUS uległa dalszemu pogorszeniu. Stan funduszu obniżył się o 5,6 mld zł. Fundusz został wsparty nieoprocentowaną pożyczką w wysokości 5,5 mld zł. Ponadto Fundusz Emerytalny zasilono środkami Funduszu Rezerwy Demograficznej pochodzącymi z przeniesienia aktywów z OFE oraz z odsetek od aktywów wpłat z OFE w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, a także wzrostem kwoty z odprowadzonych składek. Sytuacja nie ulegnie zmianie w roku 2016. Dla zapewnienia środków na wypłatę świadczeń w planie finansowym FUS, przyjętym w ustawie budżetowej na 2016 r., zaplanowano dotację z budżetu państwa w kwocie 44,8 mld zł, z więc o 2,7 mld zł wyższą niż w tym roku. Na koniec 2016 r. przewiduje się ujemny stan funduszu o 50,1 mld zł. Będzie wzrastał deficyt, pomimo wzrostu dotacji z budżetu państwa

na działanie FUS. Zadłużenie z tytułu pożyczek z budżetu państwa, o czym mówiła pani poseł Tomaszewska, ma wynieść 50,2 mld zł i będzie o prawie 5 mld zł wyższe niż w roku bieżącym. W ocenie NIK na wysokość deficytu FUS nie miało istotnego wpływu pozyskanie dodatkowych środków z reformy OFE w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa oraz wzrostu kwoty odprowadzanych składek, na skutek zmniejszania się ok. 85% liczby członków OFE, za których jest przekazywana składka. Według prognozy ZUS w latach 2017-2021 szacuje się dalszy wzrost deficytu Funduszu. Saldo roczne, ujemne w kwotach nominalnych, ma wynieść w 2017 r. 56,3 mld zł i wzrosnąć prawie do 69 mld zł w roku 2021. Wpływy FUS-u będą, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrastać każdego roku od 8 do 10,5 mld zł, a wydatki mają wzrastać od 10,5 do 14,8 mld zł. To jest wstęp. Jaki jest wpływ deficytu FUS na stan finansów publicznych? Poza finansowaniem deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich, największe potrzeby pożyczkowe wynikają z finansowania potrzeb FUS. Zasilenie tego funduszu przeprowadzane jest w formie pożyczek, udzielnych przez Skarb Państwa i przez transfer środków z budżetu państwa na uzupełnienie ubytku składek przekazywanych przez ZUS do OFE. Łączne finansowanie stanowiło w 2015 r. aż 16% potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. Zostało przeprowadzone, jak w latach poprzednich, z pominięciem rachunku wydatków publicznych. Są to transfery spoza budżetu. W 2015 r. w celu uzupełnienia środków pozwalających na pełne i terminowe wypłaty świadczeń gwarantowanych przez państwo, zawarto cztery umowy pożyczek na kwotę powyżej 5,5 mld zł. Ponadto w marcu 2016 r. podpisano aneksy do umów pożyczek zaciągniętych w latach wcześniejszych o wartości 39,2 mld zł, przesuwając termin spłaty z marca 2016 r. na marzec 2017 r. Wcześniej umowy były kilkakrotnie aneksowane. W wyniku udzielonych w 2015 r. pożyczek, zadłużenie ZUS wobec Skarbu Państwa wzrosło z 39,8 mld zł na dzień 31 grudnia 2014 r. do 45,3 mld zł na dzień 31 grudnia 2015 r. Był to kolejny, siódmy rok, w którym Skarb Państwa udzielał dofinansowania FUS w formie pożyczek.

Zdaniem NIK zwiększająca się corocznie suma zobowiązań z tego tytułu oznacza, że pożyczki stanowią trwałe źródło finansowania FUS. Trzeba sobie to jasno powiedzieć. Wobec braku perspektywy ich zwrotu przez ZUS z dużym prawdopodobieństwem można założyć ich bezzwrotny charakter. Piszemy w analizie, że powinny być one ujmowane jako wydatki, a nie rozchody budżetu państwa. Chodzi o realny i rzetelny obraz stanu finansów publicznych oraz stan opisu długu publicznego, jaki prezentujemy w dokumentach sprawozdawczych z wykonania budżetu. Ujmowanie bezzwrotnych środków w rozchodach przeczy rzeczywistemu, ekonomicznemu charakterowi tej operacji. Kwota pożyczek udzielonych ZUS została ujęta w należnościach skarbu państwa. Tymczasem, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, wartość należności aktualizuje się przez dokonanie odpisu dla należności nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, a z taką sytuacja mamy do czynienia. Zdaniem NIK, wielkość należności od ZUS, które są nieściągalne, powinna podlegać takiemu odpisowi.

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje stanowisko przedstawiane w latach poprzednich w analizie wykonania budżetu państwa i założeniach polityki pieniężnej, że środki na finansowanie ZUS powinny być ujmowane w wydatkach, zamiast rozchodach, gdyż mają charakter dotacji. Oznacza to, że deficyt budżetu państwa w 2015 r., po uwzględnieniu finansowania potrzeb ZUS, zgodnie z ich ekonomicznym charakterem, wydatków zamiast rozchodów, powinien wynieść 51,2 mld zł. Razem z deficytem budżetu środków europejskich, wyniósłby realnie 54,5 mld zł, a nie, jak wykazano w sprawozdaniu, zaledwie 43,6 mld zł. Gdyby liczyć to jako wydatki budżetu państwa (de facto są nimi – nieściągalnymi pożyczkami, a nie rozchodami budżetu państwa), faktyczny dług i deficyt budżetu państwa byłby wyższy. Zainteresowanych szerszym opisem tej sprawy i naszym stanowiskiem, sugestiami dla parlamentu, odsyłam do analizy wykonania budżetu państwa, w której piszemy o tej sprawie na stronach 173 – 180.

Ostatnia nasza uwaga dotyczy nietworzenia przez ZUS, ze względu na brak środków na kontach poszczególnych funduszy: Funduszu Rezerwowego Ubezpieczenia Rentowego, Funduszy Chorobowych i Funduszu Rezerwowego dla Ubezpieczenia Wypadkowego. Jeśli chodzi o Fundusz Emerytur Pomostowych, analogicznie jak w latach poprzednich, zwracamy uwagę na pogarszającą się kondycje finansową Funduszu. Świadczy

o tym między innymi nieuzyskanie wystarczających przychodów na pokrycie bieżących wydatków. Szanowni państwo, uzyskane przychody wyniosły niewiele ponad 236 000 tys. zł i były w stanie pokryć jedynie niecałe 59% poniesionych kosztów, które wyniosły 402 000 tys. zł. Niedobór pokrywany był ze zgromadzonych środków Funduszu w latach poprzednich. Tym samym na koniec 2015 r. w porównaniu ze stanem z początku roku, zmniejszyła się kwota zgromadzonych środków pieniężnych i ulokowanych środków finansowych z 229 000 tys. zł do 65 000 tys. zł, czyli aż o 164 000 tys. zł. Oznacza to, że przy takim ubytku środków w następnych latach, ten rodzaj finansowania będzie prawie niemożliwy. Finansowanie wypłaty świadczeń z Funduszy Emerytur Pomostowych, w latach następnych, wymagać będzie wsparcia w formie kolejnych dotacji z budżetu państwa, tym razem dla następnego funduszu. Według prognozy ZUS w latach 2017-2021 szacuje się dalszy wzrost deficytu FUS. Saldo roczne, ujemne w kwotach nominalnych ma wynieść według prognoz 459 000 tys. zł w 2017 r. i do 2021 r. wzrosnąć aż do 1 180 000 tys. zł. Finansowanie tego dotacjami z budżetu państwa będzie prawie niemożliwe. Mimo działań podjętych w podobnym kierunku, jak w ubiegłym roku, nadal pozostaje nieuregulowana przez ustawodawcę kwestia przekazywania na przychody FUS odsetek otrzymywanych przez Fundusz Rezerwy Demograficznej. To jest kwestia, na którą również zwracamy uwagę. Chodzi o środki od aktywów zdeponowanych na wydzielonym rachunku powierniczym w PKO BP, których termin wykupu przypada po roku 2014. Wszyscy państwo przypominają sobie sytuację związaną z przekazaniem środków z OFE do FUS. Sprawa uregulowania zasad przekazywania kwoty głównej oraz odsetek od tych środków została załatwiona tylko dla papierów, których termin wykupu wypadał w 2014 r. Zostało to wpisane w tej ustawie. Dla papierów wykupywanych w latach następnych zasady nie zostały wpisane. W domniemaniu, w korespondencji pomiędzy NIK a ZUS trwa przekonanie, że zasada będzie taka sama, aczkolwiek będą różnice w przekazywaniu odsetek środków, a to będą znaczne kwoty, również na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Na razie żaden przepis tego nie reguluje i po raz kolejny Najwyższa Izba Kontroli prosi, aby ustawodawca uregulował kwestię przekazywania odsetek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w latach następnych, których terminy wykupu wypadną w latach 2018-2022. Chcę przypomnieć, że łączna wartość aktywów wynosi 11,7 mld zł, a odsetki od tej kwoty sięgają 700 mln zł, więc dla FUS jest to kwota niebagatelna.

Na zakończenie, ostatnia kwestia – ZUS jako państwowa osoba prawna, czyli dysponent III stopnia. Chcemy zwrócić uwagę na przekroczenie limitu środków przewidzianych w tej gigantycznej umowie na usługę wsparcia eksploatacji utrzymania systemu informatycznego KSI ZUS. Deficyt środków do czasu wygaśnięcia umowy szacuje się na ponad 35 000 tys. zł. Mówiąc językiem potocznym, umowa w zakresie wartości została wykonana. Aby umowa mogła być dalej realizowana, trzeba wyłożyć kolejne środki, o czym Najwyższa Izba Kontroli, oceniając wykonanie umowy, pisała dwa lata temu. Przewidzenie rozszerzenia umowy o 50% jej wartości de facto będzie miało miejsce pod koniec jej realizacji, w stosunku do tego samego wykonawcy, bez przeprowadzenia przetargu i z taką sytuacją mamy do czynienia. Dla zapewnienia realizacji usług związanych z utrzymaniem tego systemu, zarząd ZUS rozpoczął postępowanie, w celu udzielenia dotychczasowemu wykonawcy tej usługi zamówienia uzupełniającego, o którym przed chwilą wspomniałem. Do czasu zakończenia kontroli nie rozpoczęto takiego postępowania. Sytuacja spowodowała, że w toku kontroli prezes ZUS skorygowała oświadczenie o stanie kontroli zarządczej ZUS z powodu braku bieżącego sprawdzania stanu wydatków, związanych z realizacją ponad 600 mln zł, a de facto prawie 1 mld zł, po rozszerzeniu zamówienia o 50%.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie odnosi się do działań ZUS polegających na rozpoczęciu z wyprzedzeniem procedury przetargowej w celu dokonania wyboru wykonawcy usługi i zapewnienia ciągłości wsparcia, czyli obsługi systemu KSI ZUS na lata 2017-2021. Zalecenia z poprzedniej kontroli brzmiały, aby pozwolić potencjalnym oferentom tej usługi zapoznać się w sposób rzetelny z dokumentacją przetargową, ogromną liczbą akt liczącą 10 tys. tomów lub stron, nie pamiętam dokładnie. Działania powinny trwać około roku, jeśli mamy dopuścić innych wykonawców usługi. Zauważyliśmy, że ZUS

takie działania rozpoczął na okres 12 miesięcy przed upływem bieżącej umowy, tj. do 10 października 2016 r. Mamy nadzieję, że postępowanie zakończy się sukcesem.

Na koniec chcę zwrócić uwagę na potrzebę kontynuowania działań celem zmniejszenia liczby dłużników z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z FUS i kwot przez nich pobranych. Są to kwoty przedawnionych należności oraz wypłaty odsetek za zwłokę w ustalaniu prawa do świadczeń. W odniesieniu do wszystkich kwot, z wyjątkiem wypłaconych odsetek za zwłokę w ustalaniu prawa do świadczeń, w 2015 r. odnotowano ich wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. To wszystkie uwagi ze strony NIK. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. O głos prosił pan poseł Cymański, bardzo proszę.

**Poseł Tadeusz Cymański (PiS):**

Krótko się wypowiem, jako przedstawiciel Komisji Finansów Publicznych. Gdybym miał trzy ręce, podpisałbym się wszystkimi pod wypowiedzią Ewy Tomaszewskiej. Pani poseł, nie pierwszy raz, syntetycznie sygnalizuje temat, z którym borykamy się kilkadziesiąt lat. Teraz nie rozwiążemy problemu. Może to nie jest stosowna chwila, ale chcę prosić, żeby Komisja Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisja Finansów Publicznych wypracowały wspólne rozwiązanie. Sytuacja jest coraz gorsza. Czujemy bezradność. Stosujemy próby doraźnych działań, ale również perspektywicznych. Planowany wzrost urodzeń liczby dzieci, stanowi rodzaj odsieczy, ale nie jest to satysfakcjonujące rozwiązanie. Mamy o czym dyskutować. Czas jest bardzo trudny. Przedstawiciel NIK powiedział wyraźnie, co z tą sytuacją zrobić, więc nie będę rozwijał tematu. Kończę apelem i deklaracją, że bardzo chętnie włączymy się do współpracy. Echa tej dyskusji również słychać podczas obrad Komisji Finansów Publicznych.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję panie pośle, mam nadzieję, że przedłoży pan Komisji Finansów Publicznych projekt takiego planu pracy.

Proszę państwa, czy jest sprzeciw wobec wniosku o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej dotyczącej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych? Bardzo proszę.

**Członek zarządu ZUS Paweł Jaroszek:**

Przepraszam, pani przewodnicząca, ale postaram się krótko odpowiedzieć na dwa pytania, które zadała pani poseł Tomaszewska. Jeżeli zmieszamy wszystkie składniki wynagrodzeń, czyli: zasadnicze oraz dodatki specjalne, nagrody uznaniowe, jubileuszowe, odprawy emerytalne, za niewykorzystany urlop, godziny nadliczbowe i wszystko zsumujemy, średnie przeciętne wynagrodzenie w roku 2015 wyniosło 3800,17 zł brutto na pracownika. Natomiast jeśli chodzi o pożyczki, w ZUS poruszamy się, jak słusznie zauważył pan dyrektor z NIK, w ramach obowiązującego prawa, czyli możemy pobrać tyle składek, ile przewiduje ustawa. O naszej skuteczności powinien świadczyć poziom ściągalności składek, który w roku 2015 wyniósł ponad 99%. Jest to bardzo wysoki poziom. Nie sądzę, żeby ktokolwiek w sferze niekomercyjnej, mógł osiągnąć podobny wynik. Z drugiej strony, mamy wydatki na świadczenia w wysokości przewidzianej ustawą, czasami stosowane są ekstra wypłaty, przykładowo na wniosek Wysokiej Komisji. Wszystkie świadczenia wypłacamy w terminie i na czas.

Kwestia pożyczki zaistniała już w roku 1999. Chcę przypomnieć, że w 2003 r. problem został dość skutecznie rozwiązany ustawą, która umorzyła zobowiązania z tytułu pożyczek z budżetu państwa. Natomiast, jeśli chodzi o tegoroczne wsparcie, na koniec 2015 r. mieliśmy ponad 45 mld zł, jak słusznie zauważyła pani poseł oraz pan dyrektor Szczerbiński. Nie chcę komentować, skąd biorą się pożyczki, powiem, że jest to jeden z instrumentów wpisanych w ustawę systemową, dzięki której może być finansowany FUS i poziom jest corocznie uchwalany w ustawie budżetowej. Czulibyśmy się bardziej komfortowo, jeżeli niemielibyśmy do czynienia z problemem pożyczek. Zgłaszamy sugestię, żeby w jakikolwiek sposób ten problem rozwiązać, chociażby wzorując się na roku 2003. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

**Poseł Magdalena Kochan (PO):**

Apel pana posła Tadeusza Cymańskiego nie jest potrzebny, gdyż czeka nas debata na temat systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce bez względu na to, czy tego chcemy, czy nie. Podzielam w pełni opinię pani poseł Tomaszewskiej, chociaż jesteśmy z różnych ugrupowań politycznych. Muszę powiedzieć, że ZUS realizuje to, na co pozwala ustawodawca. Ustawodawca to my. Warto przypomnieć Najwyższej Izbie Kontroli, kiedy zarzuca dotacje w formie pożyczki Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych zamiast ustawodawcy. Myślę, że dzisiaj nie ma czasu na tego rodzaju debaty.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Proszę państwa, czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia wniosku o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej dotyczącej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych? Nie słyszę, zatem stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 73 w zakresie planu finansowego ZUS.

Przechodzimy do części budżetowej 83 i 85 – Rezerwy celowe i Budżety wojewodów. W pierwszej kolejności proszę o zabranie głosu pana dyrektora z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

**Dyrektor w MRPiPS Piotr Śliwonik:**

Dziękuję, pani przewodnicząca. Na początku omówię pkt 8, czyli część budżetowa 83 – Rezerwy celowe. Każdą opiszę pokrótce. Pierwsza rezerwa celowa z pozycji 15: środki zostały zaplanowane na realizację Karty Dużej Rodziny w wysokości 67 296 tys. zł. Rezerwa została rozdysponowana w 100% z przeznaczeniem na wydruk, personalizację i wysyłkę Karty Dużej Rodziny, realizowaną przez Polską Wytwórnie Papierów Wartościowych oraz realizację zadań związanych z zawieraniem umów przez wojewodów. Suma uruchomionej rezerwy to 7 296 tys. zł. Kwota 8 280 tys. zł rezerwy została przeznaczona na działalność wojewódzkich i powiatowych zespołów do orzekania o niepełnosprawności. Było to możliwe po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych. Planowana była również w tej pozycji wypłata rekompensaty z tytułu normalizacji rachunkowości w związku z kosztami utrzymania Służby Ochrony Kolei – 51 720 tys. zł (temat nie był związany z zakresem Komisji). Pierwotnie kwoty były planowane na zniżki związane z Kartą Dużej Rodziny.

Kolejna rezerwa w pozycji 25 – planowane dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie w zakresie pomocy społecznej. Kwota zaplanowana w ustawie budżetowej to 933 580 tys. zł. Kwota rezerwy została rozdysponowana w 100%. Dwa główne zadania, które zostały sfinansowane, to przede wszystkim dofinansowanie wypłat zasiłków okresowych w części gwarantowanej z budżetu państwa, ok. 485 000 tys. zł, oraz dofinansowanie wypłat zasiłków stałych, 340 000 tys. zł.

Pozycja 27 – środki na realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Planowana kwota to 200 000 tys. zł, uruchomiona w 100%.

Pozycja 28 – środki na dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zaplanowano 3 376 tys. zł, uruchomiono w 100%.

Pozycja 33 – środki na realizację Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Zaplanowano ponad 2 000 tys. zł, uruchomiono w 100%.

Pozycja 34 – środki na uzupełnienie dotacji celowych na świadczenia rodzinne. Kwota w ustawie budżetowej wyniosła 1 250 000 tys. zł, uruchomiona w 100%.

Pozycja 38 – środki na dofinansowanie zadań zarezerwowane przez zespoły do spraw orzekania nad niepełnosprawnością oraz realizację karty parkingowej. Kwota zaplanowana w ustawie budżetowej wyniosła 16 100 tys. zł, środki zostały rozdysponowane w 100%.

Pozycja 39 – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Kwota planowana w rezerwie to 52 500 tys. zł, rozdysponowana do części 44 w 100%.

Pozycja 53 – środki na dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Planowana kwota w ustawie budżetowej to 86 139 tys. zł, rozdysponowana w 100%.

Pozycja 58 – środki na realizację zadań wynikających z ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Zaplanowana kwota to 150 770 tys. zł, rozdysponowana w 100%.

Przechodzę do omówienia pkt 9, czyli część budżetowej 85 – Budżety wojewodów. Dochody w dziale 852 zaplanowano w kwocie 236 000 tys. zł, wykonano 272 000 tys. zł, czyli 115% planu. Wydatki w dziale 852 zaplanowane zostały w wysokości 12 321 000 tys. zł. W wyniku uruchomienia środków z rezerw celowych, plan wzrósł do 14 767 000 tys. zł. Wykonanie w dziale 852, w zakresie, za który odpowiedzialny jest minister rodziny, pracy i polityki społecznej, to 14 527 000 tys. zł. Największą kwotę, która została wydatkowana w części – Budżety wojewodów, przeznaczono na: świadczenia rodzinne z Funduszu Alimentacyjnego, zasiłki dla opiekunów, składki na ubezpieczenia rentowe, emerytalne i składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne. Wydatkowano 10 126 000 tys. zł. Na zadania z zakresu pomocy społecznej przeznaczono 4 291 000 tys. zł, a na wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej – 110 000 tys. zł.

Plan dochodów w dziale 853, w ustawie budżetowej, stanowił kwotę ok. 6 500 tys. zł, wykonanie 5 398 tys. zł. Wydatki w dziale 853, w Budżetach wojewodów, zaplanowano w wysokości 82 124 tys. zł. Plan po zmianach wzrósł do 262 000 tys. zł w wyniku uruchomienia środków z rezerw celowych. Wykonanie wydatków to prawie 248 000 tys. zł.

Podpunkt „d" – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" to program realizowany na podstawie uchwały Rady Ministrów z 10 grudnia 2013 r. Plan wynikający z ustawy budżetowej był na poziomie 550 000 tys. zł, natomiast zrealizowano 543 646 tys. zł, co stanowi 99% planu. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy jest na sali obecny przedstawiciel Ministerstwa Finansów? Bardzo proszę o zabranie głosu.

**Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej w Ministerstwie Finansów Violetta Walewska-Pucuła:**

Pani przewodnicząca, czy mogę prosić o powtórzenie pytania?

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Omawiamy część budżetową 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 15, 25, 27, 28, 30, 33, 34, 38, 39, 53, 58, 80 i 86 oraz część budżetową 85 – Budżety wojewodów w określonych działach. Referentem w tych punktach jest minister rodziny, pracy i polityki społecznej oraz minister finansów. Pytanie, czy chce nam pani przekazać informacje w tym temacie z ramienia Ministerstwa Finansów?

**Naczelnik w MF Violetta Walewska-Pucuła:**

Wszystko zostało przedstawione przez pana dyrektora Śliwonika. Mogę jedynie podkreślić, że zgadzamy się z wykonaniem budżetu, przedstawionym przez ministra rodziny, pracy i polityki społecznej.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Proszę o zabranie głosu posła koreferenta pana Piotra Babiarza.

**Poseł Piotr Babiarz (PiS):**

Pani przewodnicząca, nie będę omawiał rezerwy celowej w części budżetowej 83, ponieważ została szczegółowo omówiona przez przedstawiciela ministerstwa. Warto zwrócić uwagę, iż 100% kwot zapisanych w rezerwach celowych zostało wydanych. Jeżeli chodzi o część 85 – Budżety wojewodów, warto zwrócić uwagę na wzrost dochodów i wydatków. Jeżeli chodzi o plan i wykonanie, wysokie kwoty wynikają z uruchomienia rezerw celowych. Chcę również zwrócić uwagę na znaczną ilość pieniędzy, jeżeli chodzi o wieloletni program wspierania finansowego gmin „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020". Jest to kwota 550 000 tys. zł, wykonanie na poziomie 97%.

Szanowna Komisjo, rekomenduję przyjęcie sprawozdania budżetu w działach 83 i 85. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję panie pośle. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o rezerwy celowe w części 83, ocena ministra finansów dotyczyła głównie wykonania w tym zakresie. Nie zgłaszamy żadnych uwag odnośnie do terminowości ani sposobu rozdysponowania wszystkich rezerw celowych wymienionych w części 83, podlegającej dzisiejszemu opiniowaniu przez Komisję. Natomiast realizacja wydatków w ramach tych rezerw została przez nas omówiona przy każdej części budżetowej realizowanej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Jeśli chodzi o budżety wojewodów, dział 852, nasze uwagi dotyczą głównie realizacji dochodów, pomimo że są one wyższe o prawie 7% niż w roku ubiegłym. Największym problemem w realizacji dochodów jest bardzo niska ich egzekucja, dotycząca przewlekłości postępowań, związanych z realizacją świadczeń rodzinnych Funduszu Alimentacyjnego i składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Jest to zadanie zlecone do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ściągalność jest na bardzo niskim poziomie, a zaległości w roku 2015 wyniosły już 8,5 mld zł. Wielokrotnie mówiliśmy, że gminy nie dają sobie rady z egzekucją dochodów w tym dziale budżetowym. Stwierdziliśmy przypadki pogorszenia efektywności działań egzekucyjnych, na podstawie kontroli przeprowadzonej w poszczególnych, wybranych ośrodkach pomocy społecznej.

Jeśli chodzi o wydatki, nie zgłaszamy uwag do ich realizacji. Stwierdziliśmy nieprawidłowości również w zakresie wypłaty świadczeń Funduszu Alimentacyjnego w województwach: pomorskim, wielkopolskim, świętokrzyskim oraz lubuskim. W dziale 853 nie zgłaszamy uwag odnośnie do dochodów oraz wydatków. Zwracamy jedynie uwagę, że zwiększyła się 12-krotnie kwota należności oraz zaległości w porównaniu z rokiem 2014. W Budżecie wojewodów zwiększyła się kwota należności, a zaległości w ściągalności dochodów w dziale 853 zwiększyły się 3,5-krotnie. Nie formułowaliśmy łącznej oceny wykonania budżetu państwa w dziale 852 i 853. Jest to suma 16 wystąpień pokontrolnych z wykonania budżetu, skierowanych do 16 wojewodów, odrębnie w każdym województwie. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuje. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Czy ktoś zgłasza sprzeciw wobec wniosku o pozytywne zaopiniowanie wyżej wymienionych części budżetowych? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała część budżetową 83 dotyczącą Rezerwy celowej i część budżetową 85 – Budżety wojewodów.

Przechodzimy do omawiania części dotyczącej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Bardzo proszę o zabranie głosu pana prezesa Roberta Kwiatkowskiego.

**Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Robert Kwiatkowski:**

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, PFRON nie ma problemów finansowych, więc sprawozdanie mogę ograniczyć do stwierdzenia, że przychody zostały zrealizowane w kwocie 4 677 000 tys. zł, jak w roku ubiegłym, nie ma zmian, z tego 77,5% stanowiły wpłaty pracodawców. Natomiast, wydatki wynosiły 4 600 000 tys. zł i głównie były przeznaczone na dofinansowanie do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, wypłaty środków z algorytmu dla samorządu powiatowego i wojewódzkiego na realizację zadań ustalonych w ustawie. Koszty funkcjonowania biura wynosiły 2,7%. Sprawozdanie zostało przyjęte przez radę nadzorczą, w której byli reprezentanci pracodawców, związków zawodowych i organizacji pozarządowych. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Bardzo proszę o zabranie głosu koreferenta, pana posła Jana Mosińskiego.

**Poseł Jan Mosiński (PiS):**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, po wysłuchaniu sprawozdania pana prezesa PFRON oraz po zapoznaniu się z materiałem dostarczonym dla członków Komisji, materiałem z Biura Analiz Sejmowych, informacją NIK-u oraz po własnych analizach uwa-

żam, że polityka przychodowa i wydatki były prowadzone zgodnie z przyjętym planem finansowym. *In plus* należy uznać większe przychody od planowanych – 102% planu, a wydatki na poziomie 95,6%. Jeżeli chodzi o stronę przychodową, największe spłaty pochodzą od pracodawców, minimalnie niższe niż w roku 2014. Powodem mniejszych wpływów jest likwidacja tego typu zakładów. Druga istotna pozycja w przychodach – z budżetu państwa, 741 467 tys. zł, tj. 99,5% planu. Zarząd Funduszu dokonał dwóch zmian po stronie wydatków, oczywiście po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych oraz zgody Ministerstwa Finansów. Główna część wydatkowana była na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w kwocie 4 276 126 tys. zł, tj. 93% planu, z czego na: wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych wypłacane pracodawcom, program zatwierdzony przez radę nadzorczą PFRON, zadania realizowane przez Fundusz na rzecz osób niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe oraz samorządy wojewódzkie i powiatowe, przeznaczono kwotę 3 976 215 tys. zł. Wydatki były prowadzone racjonalnie.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o lekkie potknięcia w realizacji planu finansowego, nie przekraczają one progów istotności. W związku z tym, wnioskuję o pozytywne zaopiniowanie tej części budżetu. Dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję panie pośle. Bardzo proszę o zabranie głosu przedstawiciela NIK.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jak zostało powiedziane, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w zakresie dokonania planu finansowego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zwróciliśmy jedynie uwagę na gnębiące Fundusz problemy związane z terminowym dokonywaniem odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON oraz błędów dokonywanych w zakresie dekretowania i ewidencjonowania dowodów księgowych. Robiono to niezgodnie z wymogami określonymi w ustawie o rachunkowości. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne prezes PFRON podjął się realizacji wszystkich wniosków pokontrolnych zgłoszonych przez NIK. Również pod tym względem Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego Funduszu.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos w tym punkcie? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny przyjęciu wniosku o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej dotyczącej PFRON-u? Nie słyszę, zatem stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała budżet Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Na zakończenie pozostaje nam wybór posła upoważnionego do reprezentowania naszej Komisji na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Proponuję, aby został nim pan Jan Mosiński. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę. Czy są inne kandydatury? Nie słyszę. Panie pośle, czy wyraża pan zgodę? Bardzo dziękuję. Wyczerpaliśmy pierwszy punkt posiedzenia.

Przechodzimy do rozpatrzenia i zaopiniowania dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r., druk nr 618, w zakresie działania Komisji. Bardzo proszę przedstawiciela NIK o zabranie głosu.

**Dyrektor w NIK Jacek Szczerbiński:**

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, na początku kilka słów o obowiązujących w minionym roku zasadach doboru tematów do kontroli. W uchwalonym przez kolegium NIK planie prac na 2015 r. odstąpiono od zdefiniowania priorytetów kontroli. Natomiast przyjęto, że podstawą do określenia obszarów objętych kontrolą będą ryzyka horyzontalne, strategiczne i branżowe, związane z właściwościami dysponentów części budżetowych podlegających naszej kontroli. Tematy kontroli koncentrowały się wokół problemów, które zostały zidentyfikowane w analizie ryzyka, obejmujących główne obszary aktywności i funkcjonowania państwa. Wyniki analizy umożliwiły zidentyfikowanie pięciu rodzajów ryzyka horyzontalnego, kluczowego dla sytuacji społeczno-gospodarczej. Określono również 114 ryzyk branżowych definiujących szczegółowo obszary wskazane w ryzykach horyzontalnych. Za kluczowe ryzyka horyzontalne dla interesu

państwa uznano: niską jakość usług publicznych, brak racjonalizacji wydatków publicznych, niską konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, nieskuteczne przeciwdziałanie negatywnym zmianom społeczno-demograficznym, brak skutecznych działań na rzecz poprawy jakości stanowionego prawa i jego egzekwowanie.

W minionym roku kontrolerzy NIK ocenili, czy w obszarach objętych kontrolą państwo było praworządne, sprawne instytucjonalnie, organizacyjnie oraz czy dbało o interesy obywateli. W wyniku przeprowadzonych kontroli planowanych i doraźnych NIK skierowało wystąpienia pokontrolne do ponad 2,5 tys. adresatów. Większość obszarów poddanych kontroli oceniono pozytywnie. Kontrolerzy NIK wskazali niemal w każdej kontroli jednostkowe nieprawidłowości różnej wagi. Niekiedy były na tyle istotne, że działalność kontrolowalnych podmiotów rządowych i samorządowych oceniano negatywnie. W związku z tym NIK formułowała wnioski zmierzające do wyeliminowania nieprawidłowości, a także wnioski legislacyjne w celu uszczelnienia i poprawy systemu prawnego.

Realizując obowiązek ustawowy, NIK przeprowadziła również kontrolę z wykonania budżetu państwa w 2014 r. oraz przedłożyła Sejmowi analizę wykonania budżetu państwa oraz założenie polityki pieniężnej. Przekazała przewodniczącym stałych komisji sejmowych 90 informacji prezentujących celne uwagi i wnioski dotyczące wykonania części budżetowej przez ich dysponentów, a także wykonania planów finansowych państwowych funduszy celowych oraz agencji wykonawczych. Ponadto NIK przedłożyła Sejmowi 115 informacji o wynikach innych kontroli planowych i doraźnych. Działalność kontrolna została szczegółowo opisana w sprawozdaniu, które zostało przedłożone Wysokiej Komisji. W związku z tym nie będę rozwijał kolejnych wątków, mających związek z działalnością NIK w minionym roku. Koncentrując się na działalności NIK w obszarach pozostających we właściwościach Wysokiej Komisji, chcę, poza przedstawioną w dniu dzisiejszym informacją o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w minionym roku, wymienić pozostałe informacje, które przekładaliśmy Sejmowi w 2015 r. i w pierwszych miesiącach bieżącego roku. Były to informacje o wynikach następujących kontroli: koordynacja polityki rodzinnej w Polsce, wykorzystanie środków PFRON przez samorządy powiatowe, funkcjonowanie asystentów rodziny wedle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc społeczna dla uchodźców, świadczenie pomocy osobom starszym przez gminy i powiaty, Karta Dużej Rodziny – jako element polityki rodzinnej państwa, funkcjonowanie koordynatorów pieczy zastępczej w województwie podlaskim, działanie organów administracji publicznej w sytuacji zagrożenia odebrania dzieci rodzicom, dotacje z funduszy pracy na podjęcie działalności gospodarczej w Polsce Wschodniej, realizacja przez powiatowe urzędy pracy programów specjalnych, działania organów pomocy społecznej w zakresie rozpoznawania i monitorowania sytuacji społecznych, skuteczność form aktywnego przeciwdziałania bezrobociu w niektórych województwach. W najbliższym czasie przedłożymy informację, w której przekażemy cenne uwagi i wnioski wynikające z kontroli, pod nazwą: „Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową". Po wakacjach przedłożymy kolejną informację o wynikach kontroli. Została ona zlecona przez sejmową Komisję do Spraw Kontroli Państwowej. Dotyczy prawidłowości działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i organów podatkowych w zakresie ściągalności i egzekucji składek na ubezpieczenie społeczne i należności podatkowe, wynikające z zatrudnienia pracowników w ramach umów outsourcingowych.

To wszystkie materiały prezentujące nasze dokonania z roku ubiegłego i dotyczące zamierzeń na najbliższą przyszłość, które chcieliśmy przedstawić pod obrady Wysokiej Komisji, przedstawiając sprawozdanie z działalności Najwyższej Izby Kontroli w zakresie działania Wysokiej Komisji.

**Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):**

Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Zatem stawiam wniosek o pozytywne zaopiniowanie przez naszą Komisję działalności NIK w 2015 r. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę, zatem stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała działalność Najwyższej Izby Kontroli w 2015 r.

Zamykam posiedzenie. Dziękuję państwu za wytrwałość i obecność na dzisiejszym posiedzeniu Komisji.